

2 PHÂN TÍCH CẤU TRÚC SÁCH VÀ CẤU TRÚC BÀI HỌC TRONG SÁCH GIÁO KHOA MÔN MĨ THUẬT LỚP 2

2.1. Cấu trúc sách giáo khoa

Ngoài Hướng dẫn sử dụng sách, Lời nói đầu, Mục lục, Một số thuật ngữ dùng trong sách, SGK *Mĩ thuật 2* có 10 chủ đề.

Hướng dẫn sử dụng sách: Đây là điểm mới của cuốn sách giáo khoa hiện đại. Phần Hướng dẫn sử dụng sách giúp HS, GV nhận biết các kí hiệu, các dạng hoạt động có trong sách. Phần này không chỉ hỗ trợ HS biết được nội dung các hoạt động mà còn giúp HS tự học.

Lời nói đầu: Giúp cho HS, GV hiểu khái quát về định hướng biên soạn sách; nhiệm vụ, vị trí của SGK *Mĩ thuật 2*; nội dung; những hoạt động học tập chính cũng như để dẫn sự kết nối của môn học với các hoạt động giáo dục khác trong quá trình học tập.

HƯỚNG DẪN SỬ DỤNG SÁCH	LỜI NÓI ĐẦU
<p>Mỗi chủ đề trong sách giáo khoa <i>Mĩ thuật 2</i> được tổ chức thành bốn hoạt động, cụ thể như sau:</p> <p>QUAN SÁT: Hoạt động này giúp học sinh có nhận thức ban đầu về nội dung chủ đề.</p> <p>THỰC HIỆN: Học sinh thực hiện hoạt động này để hình thành kiến thức, kỹ năng liên quan đến chủ đề.</p> <p>THẢO LUẬN: Thông qua hoạt động này, học sinh cùng củng cố lại nội dung, yêu cầu cần đạt của chủ đề.</p> <p>VẬN DỤNG: Học sinh sử dụng những kiến thức, kỹ năng trong chủ đề để giải quyết những vấn đề của cuộc sống liên quan đến môn học.</p> <p>Những hướng dẫn kỹ thuật, cách làm sản phẩm mĩ thuật trong sách có tính gợi ý, nhằm giúp các em thuận tiện hơn trong việc thực hành.</p>	<p>Các em học sinh thân mến!</p> <p>Sách giáo khoa <i>Mĩ thuật 2</i> bộ sách Kết nối tri thức với cuộc sống được biên soạn theo định hướng phát triển phẩm chất và năng lực của học sinh, nhằm mục đích giúp gần kết kiến thức với thực tiễn trong từng hoạt động học của các em.</p> <p>Sách giáo khoa <i>Mĩ thuật 2</i> tiếp tục cung cấp và phát triển những kiến thức, kỹ năng đã có ở sách <i>Mĩ thuật lớp 1</i>. Nội dung sách được thể hiện trong mười chủ đề thông qua các hoạt động học tập Quan sát – Thực hiện – Thảo luận – Vận dụng để từ đó tạo nên các sản phẩm mĩ thuật về các chủ đề thiên nhiên, con người, gia đình, nhà trường... Những nội dung trong cuốn sách này sẽ giúp học sinh hình thành kỹ năng của môn <i>Mĩ thuật</i>, đồng thời góp phần cung cấp các môn học và hoạt động giáo dục khác hình thành, phát triển năng lực chung cũng như các phẩm chất chủ yếu phù hợp với học sinh lớp 2.</p> <p>Chúc các em học tập thật vui và đạt kết quả tốt.</p>

Mục lục: SGK Mĩ thuật 2 được thiết kế theo hình thức của cuốn SGK hiện đại với việc đặt trang Mục lục ở vị trí đầu sách. Mục lục giúp HS xác định được nội dung toàn cuốn sách, thuận tiện cho việc tra cứu, giúp các em dễ dàng tìm được các chủ đề và bài học một cách nhanh chóng.

Nội dung chính: SGK Mĩ thuật 2 có các chủ đề, bài học, hoạt động học tập,... Tất cả những nội dung này đều được trình bày kết hợp bởi kênh hình (là chính) với kênh chữ:

Kênh hình có chức năng

- + Cung cấp thông tin, đồng thời là đối tượng học tập để HS quan sát, nhận biết, khai thác tìm tòi và phát hiện kiến thức mới.
- + Đưa ra những tình huống để HS suy nghĩ, giải quyết vấn đề.
- + Chỉ dẫn các hoạt động của HS và cách thức tổ chức dạy học cho GV.

Các hình ảnh trong sách rất đa dạng, sinh động, có màu sắc hấp dẫn, vui mắt. Hình ảnh được chắt lọc, cụ thể hoá được kiến thức khó hiểu, trừu tượng thành những nội dung học tập dễ dàng, vừa kích thích được trí tò mò của HS vừa tạo hứng thú trong học tập. Hình ảnh trong sách còn thể hiện các bước thực hành theo yêu cầu bài học.

Kênh chữ có chức năng

- + Xác định, chỉ dẫn các hoạt động học tập, đưa ra những câu hỏi, bài tập.
- + Cung cấp thông tin cốt lõi cũng như những thông tin mở rộng cho HS.

Chủ đề 2

SỰ THÚ VỊ CỦA NÉT

Học sinh biết cách thể hiện nét và sử dụng được yếu tố nét để trang trí sản phẩm mĩ thuật.

Nét trang trí trên một số vật dụng

Hoa văn trang trí trên vải
Nguồn: Nguyễn Tuấn Anh

Hoa văn trang trí trên lọ hoa
Nguồn: Nguyễn Tuấn Anh

Hoa văn trang trí trên đồng
Nguồn: Bảo tàng Lịch sử Quốc gia

Nét trên sản phẩm mĩ thuật

Đường phố, sản phẩm mĩ thuật từ giấy màu, Vũ Cao Kỳ

Thủy cung, sản phẩm mĩ thuật từ màu acrylic, Nguyễn Bá Minh Art

Đồng hồ, sản phẩm mĩ thuật từ đất nén, Lê Thu Quynh

9

Hãy hoặc xé, dán để tạo nên một sản phẩm mĩ thuật làm nổi bật yêu tò mò.

PHẦN THAM KHẢO

Dùng hình thức xé, dán giấy màu để tạo nét thành một sản phẩm mĩ thuật

Chuẩn bị

- giấy trắng
- giấy màu
- keo dán
- bút chì

Thực hành

Illustrations showing the process of creating a paper craft: drawing a car outline, cutting it out, then gluing colored paper pieces onto it to create a colorful, textured effect.

10

Hãy đặt tên cho sản phẩm của mình và trao đổi về bài thực hành của các thành viên trong nhóm theo một số gợi ý sau:

- Bài thực hành của bạn có những nét gì? Với những nét này, em có thể tạo được những hình gì khác?
- Em thích bài thực hành nào nhất? Hãy chia sẻ về những điều mà em thích trong bài thực hành đó.

11

Một số thuật ngữ dùng trong sách: Bước đầu giúp HS làm quen với việc tra cứu thuật ngữ chuyên ngành, hình thành năng lực tự học, tự nghiên cứu,...

2.2. Cấu trúc chủ đề

Ngoài 01 chủ đề *Mĩ thuật trong cuộc sống* có tính chất giới thiệu, giúp HS nhận biết sự đa dạng của mĩ thuật trong cuộc sống, mỗi chủ đề còn lại có cấu trúc gồm các phần sau:

- *Cung cấp kiến thức mới/ hình thành khái niệm:* Phần này được thể hiện từ 2 trang đến 3 trang (tuỳ theo nội dung), với những hình ảnh thể hiện nội dung cốt lõi của chủ đề. Ngay dưới tên chủ đề là mục tiêu bài học, những ý chính cần được HS nắm bắt, thể hiện sau khi kết thúc chủ đề. Nội dung này phụ thuộc vào yêu cầu cần đạt của Chương trình môn Mĩ thuật năm 2018.
- *Củng cố, vận dụng kiến thức/ khái niệm vào tình huống mới:* Các bài học trong nội dung này có thời lượng từ 2 tiết đến 4 tiết, tùy thuộc vào nội dung của chủ đề có thể tích hợp các nội dung giáo dục phẩm chất, phát triển năng lực cho HS; tạo điều kiện cho GV dạy học một cách linh hoạt, phù hợp với trình độ của HS từng lớp, từng trường và phù hợp với điều kiện địa phương mà GV có thể áp dụng.

Cuối mỗi chủ đề là vận dụng, phần tham khảo cách làm/ cách hướng dẫn có tính chất mở rộng về chất liệu, cách thức tạo hình, sản phẩm,...

Các nội dung trên được thể hiện cụ thể trong 32 tiết học (3 tiết còn lại dành cho kiểm tra

đánh giá, trưng bày sản phẩm học tập...) theo phân phối trong chương trình môn học.

Cấu trúc và cách trình bày một chủ đề

Mỗi chủ đề trong SGK đều hướng đến sự hình thành phẩm chất, các năng lực chung và năng lực mĩ thuật cho HS với sự kết hợp hài hoà giữa kênh chữ và kênh hình. Cấu trúc các chủ đề trong SGK Mĩ thuật 2 gồm:

- Tên chủ đề
- Mục tiêu (được viết ngắn gọn về kiến thức, kĩ năng cần đạt của chủ đề, trả lời câu hỏi: Học xong chủ đề này, HS sẽ làm được gì?)
- Tiếp cận nội dung bài học (trả lời câu hỏi: Học cái gì?)
- Nội dung chính của bài học (được viết theo tiến trình, trả lời câu hỏi: Học như thế nào?)

SGK Mĩ thuật 2 gồm hai dạng chủ đề chính: dạng chủ đề hình thành khái niệm, dạng chủ đề củng cố, vận dụng khái niệm đã học. Tuy nhiên, các hoạt động học tập vẫn theo tiến trình chung (Quan sát – Thể hiện – Thảo luận – Vận dụng).

2.3. Phân tích một số chủ đề đặc trưng

2.3.1. Chủ đề thuộc nhóm bài hình thành khái niệm

Nhóm bài hình thành khái niệm bao gồm các chủ đề 2, 3, 4, 5. Nội dung chủ đề hướng tới hình thành kiến thức/ khái niệm liên quan đến nét, hình, màu, khối trên cơ sở củng cố và phát triển những kiến thức, kĩ năng đã có ở lớp 1. Những kiến thức mới được hình thành thông qua các hoạt động học tập Quan sát – Thể hiện – Thảo luận – Vận dụng từng bước gắn kết, tìm hiểu biết cũng như khám phá kiến thức mới liên quan, tạo hứng thú học tập cho HS.

NHỮNG MÀNG MÀU YÊU THÍCH

Học sinh tạo được những mảng màu yêu thích và chỉ được màu đậm, màu nhạt trong các sản phẩm mĩ thuật

Cầu vồng

Thung lũng hoa
Nguồn: Nguyễn Tuấn Anh

Ruộng bậc thang
Nguồn: Hương Linh

19

Chủ đề 3

**SỰ KẾT HỢP
CỦA CÁC HÌNH CƠ BẢN**

Học sinh biết kết hợp các hình cơ bản và có kỹ năng thực hành để tạo nên hình dạng của đồ vật, sự vật.

Sự kết hợp của các hình cơ bản

- Hình chữ nhật, hình vuông kết hợp hình tròn

Hình chữ nhật, hình vuông kết hợp hình tam giác

Bàn gỗ
Người: Nguyễn Tuấn Anh

Bản lề địa danh
Người: Nguyễn Tuấn Anh

Bản tin Hải giao thông
Người: Nguyễn Tuấn Anh

Đèn tín hiệu giao thông
Người: Nguyễn Tuấn Anh

Thùng rác
Người: Nguyễn Tuấn Anh

Ngôi nhà
Người: Nguyễn Tuấn Anh

13 14

2.3.2. Chủ đề thuộc nhóm bài sử dụng khái niệm

Nhóm bài sử dụng khái niệm bao gồm các chủ đề 6, 7, 8, 9, 10. Nội dung chủ đề hướng tới vận dụng các kiến thức, kỹ năng đã được hình thành ở các chủ đề trước vào thực hành, sáng tạo sản phẩm mỹ thuật theo yêu cầu của bài học, cũng như vận dụng vào các tình huống thực tế và giải quyết vấn đề... Ở dạng bài này, kiến thức của HS được củng cố/ hệ thống hoá, năng lực hành động của HS được hình thành và phát triển. Đồng thời cung thông qua các hoạt động học tập (Quan sát – Thể hiện – Thảo luận – Vận dụng) trong SGK sẽ giúp HS phát triển tư duy logic, tư duy tổng hợp và khai quát hoá.

Màu sắc trong tranh vẽ

Đèn lồng, tranh sơn dầu
Lương Xuân Nhì, 1987, 50 x 70 cm

Rặng phượng lao, tranh sơn
Tạ Thủ Định, 1986, 50 x 42,5 cm

Cách kết hợp những màu cơ bản

- Dùng màu

Dùng đất nặn

22 23

Thực hành và trang trí một sản phẩm mĩ thuật sử dụng màu sắc mà em yêu thích.

PHẦN THAM KHẢO

* Tạo hình hoa từ rau, củ, quả

Chuẩn bị

- củ cải
- quả chanh
- quả quýt
- màu nước

Thực hành

40

* Thiết kế và trang trí chiếc mũ

Chuẩn bị

- vật
- bóng
- kéo
- keo dán
- bút lông

Thực hành

41